

VẤN ĐỀ SỞ HỮU TRONG TÁC PHẨM “BẢN THẢO KINH TẾ- TRIẾT HỌC NĂM 1844” CỦA C. MÁC VÀ SỰ VẬN DỤNG CỦA ĐẢNG TA HIỆN NAY

Người viết: ThS. Nguyễn Thị Vân Lam

Khoa xây dựng Đảng

Tác phẩm “Bản thảo kinh tế triết học năm 1844” được C. Mác và Ph. Ăng ghen viết từ tháng 4 đến tháng 8 năm 1844. Đây là giai đoạn hai ông đề xuất những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử

Vấn đề quan hệ sở hữu tư nhân được hai ông viết trong lần bản thảo thứ hai. Các ông cho rằng dưới chủ nghĩa tư bản, lao động bị tha hóa, đó là sự thống trị của sản phẩm lao động của con người đối với những người sản xuất ra nó. Người sản xuất bị tước đoạt mất cả tư liệu sản xuất do chính mình sáng tạo ra cho nên họ buộc phải bán sức lao động cho nhà tư bản. Nghịch lý ở đây được hiểu đó chính là người công nhân càng làm ra nhiều sản phẩm thì càng rơi vào nghèo khó, càng làm ra nhiều giá trị thì càng bị mất giá trị.

Lao động bị tha hóa là nguồn gốc đối kháng của xã hội. Như vậy tồn tại và phát triển của lao động bị tha hóa gắn liền với chế độ tư hữu và khi lao động bị tha hóa dẫn đến con người và đời sống bị tha hóa, sức lao động cũng bị biến thành hàng hóa. Để khắc phục tình trạng này, theo C. Mác xóa bỏ tận gốc chế độ tư hữu tư nhân. Chủ nghĩa cộng sản là biểu hiện tích cực của sự xóa bỏ chế độ tư hữu tư nhân về tư liệu sản xuất.

Nhưng vấn đề đặt ra là hiện nay khi Nhà nước xác định nền kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng trong sự phát triển có nghĩa là đề cao vai trò của kinh tế tư nhân. Vậy có vấn đề xảy ra là kinh tế tư nhân sẽ bóc lột không? Sở hữu tư nhân đối với đảng viên ra sao? Đảng viên có được làm kinh tế tư nhân không? Nếu có thì đảng viên có xảy ra tình trạng bóc lột không khi mà đã kinh doanh thì phải tính đến

lỗ lãi theo vòng xoay của nền kinh tế thị trường? Hàng loạt vấn đề đặt ra như vậy đòi hỏi công tác lý luận của Đảng phải từng bước lý giải và vận dụng để theo kịp thực tiễn. Bởi vấn đề đảng viên làm kinh tế tư nhân không chỉ đơn thuần là vấn đề kinh tế mà còn là vấn đề chính trị. Không chỉ là vấn đề lý luận phức tạp mà còn là vấn đề thực tiễn cấp bách đặt ra đòi hỏi cần phải giải quyết mà nó liên quan đến hình thái phát triển của chủ nghĩa tư bản, các thành phần kinh tế, vấn đề sở hữu tư nhân, vấn đề bóc lột...

Thực tiễn các nước xã hội chủ nghĩa trước đây nhận thức chưa đúng về vấn đề tha hóa - đồng nghĩa với việc xóa bỏ triệt để hình thức kinh tế tư nhân, sở hữu cá nhân và tư hữu tư nhân tư liệu sản xuất. Đây là điều hết sức sai lầm.

Để làm tốt điều này, vận dụng trong giai đoạn hiện nay, đòi hỏi chúng ta phải quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng về hoàn thiện thể chế, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. “Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam có quan hệ sản xuất tiến bộ, phù hợp với trình độ của lực lượng sản xuất, có nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, trong đó kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng của nền kinh tế, các chủ thể của các thành phần kinh tế bình đẳng, hợp tác, cạnh tranh theo pháp luật”¹

Đảng ta trải qua một thời kỳ “dò đường” rất lâu, từ Nghị quyết trung ương năm khóa VI năm 1988 đến Hội nghị lần thứ ba Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa X, tại quy định số 15/QĐ –TW ngày 28 tháng 6 năm 2006 về đảng viên làm kinh tế tư nhân được quy định rất rõ ràng và chặt chẽ. Tại khoản 2, điều 1 nêu rõ - *Đảng viên làm kinh tế tư nhân phải trực tiếp tham gia lao động (lao động quản lý, điều hành sản xuất, kinh doanh; lao động kỹ thuật hoặc lao động chân tay); có quyền kinh doanh các ngành, nghề mà pháp luật không cấm; phải gương mẫu và nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật, Điều lệ Đảng và quy định của Ban Chấp hành*

¹ Đảng cộng sản Việt Nam, văn kiện Đại hội lần thứ XII, Nxb CTQG 2016, tr.102 -103

Trung ương Đảng. Tại điều 1, điểm a, khoản 2 còn quy định: Trả lương, phân phối lợi nhuận trên cơ sở kết quả lao động và mức vốn đóng góp của người lao động theo đúng quy định của pháp luật

Quyết định của Đại hội X năm 2006 cho phép đảng viên làm kinh tế tư nhân là dựa trên đức kết thực tiễn, đồng thời cũng là quá trình đổi mới tư duy, nhận thức của Đảng ta về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản. Sau một thời gian dài, những người cộng sản có thể nhận thức rằng ngôi nhà chủ nghĩa xã hội chỉ có thể được xây dựng trên cơ sở những thành tựu mà loài người đạt được, tích lũy được qua nhiều thế kỷ trước đây (hay nói cách khác là những thành tựu văn minh mà CNTB chắt lọc được). Cần phải nhấn mạnh lại tất cả những gì loài người có được đều là thành tựu của toàn bộ nhân loại sáng tạo ra chứ nó không chỉ phụ thuộc hoàn toàn vào giai cấp cầm quyền chi phối. Nếu vứt bỏ triệt để mọi thứ của CNTB thì không bao giờ xây dựng CNXH được, đó là thực tế. Điều cốt lõi quan trọng nhất đó là chúng ta chỉ bỏ qua việc xác lập vị trí thống trị của quan hệ sản xuất và kiến trúc thượng tầng TBCN nhưng tiếp thu và kế thừa những thành tựu mà nhân loại đạt được dưới chế độ TBCN². Kết luận của Bộ Chính trị về tổng kết 10 năm thực hiện Quy định số 15 về quy định đảng viên làm kinh tế tư nhân; nhận thức của các cấp ủy, tổ chức đảng về đảng viên làm kinh tế tư nhân đã có sự chuyển biến tích cực. Các quy định pháp luật được ban hành, sửa đổi, bổ sung khá đồng bộ, tạo hành lang pháp lý và tâm lý xã hội cho đảng viên làm kinh tế tư nhân. Số lượng đảng viên làm kinh tế tư nhân năm 2017 tăng 3,57 lần so năm 2006, chiếm 2,72% tổng số đảng viên toàn Đảng. Phần lớn đảng viên làm kinh tế tư nhân giữ gìn phẩm chất, đạo đức, kiên định mục tiêu lý tưởng của Đảng, hoàn thành tốt nhiệm vụ của người đảng viên... Mô hình, phương thức hoạt động của các tổ chức đảng và phát triển Đảng trong khu vực kinh tế tư nhân được các cấp ủy đảng quan tâm đổi mới, từng bước hoàn thiện; chủ doanh

² Văn kiện Đại hội IX *đã dẫn*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2001, tr.21.

ng nghiệp tư nhân bước đầu đã được xem xét, kết nạp Đảng. Tuy nhiên, việc tổ chức triển khai thực hiện Quy định còn lúng túng. Một số cấp ủy, tổ chức đảng chưa hiểu đúng và đầy đủ nội dung quy định đảng viên làm kinh tế tư nhân. Hoạt động của các tổ chức đảng, tổ chức chính trị xã hội trong doanh nghiệp tư nhân nói chung và trong doanh nghiệp tư nhân do đảng viên làm chủ nói riêng còn gặp nhiều khó khăn...³

Đảng cộng sản Việt Nam tại Hội nghị lần thứ năm BCHTW Đảng khóa XII ban hành Nghị quyết số 10-NQ/TW ngày 3 tháng 6 năm 2017 *Về phát triển kinh tế tư nhân trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa*. Gần đây nhất, Chỉ thị số 33-CT/TW ngày 18 tháng 3 năm 2019 của Ban Bí thư *Về tăng cường xây dựng tổ chức đảng trong các đơn vị kinh tế tư nhân* đã nêu ra tình hình và nguyên nhân, quan điểm chỉ đạo và mục tiêu, nhiệm vụ và các giải pháp chủ yếu để triển khai vấn đề phát triển kinh tế tư nhân

Muốn đạt đến mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh” thì việc huy động sức mạnh của cả Hệ thống chính trị là điều tất yếu trong đó nhấn mạnh yếu tố nêu gương đi đầu “đảng viên đi trước, làng nước theo sau”. Nếu thời chiến đảng viên nêu gương đầu sóng ngọn gió, hi sinh gian khổ để quyết dành cho được độc lập dân tộc thì thời bình nêu gương làm kinh tế giỏi nhằm cải tạo xã hội cũ, xây dựng xã hội mới xã hội chủ nghĩa, đó là điều biện chứng tất yếu khách quan. Dân giàu, nước mạnh có nghĩa là phải là dám nghĩ, biết làm, có đạo đức trong kinh doanh để tạo ra những sản phẩm tốt, sản phẩm chất lượng cao phục vụ cho cuộc sống con người. Dân giàu, nước mạnh có nghĩa là dùng giá trị thặng dư xây nhà trọ cho công nhân, xây nhà tình nghĩa, phụng dưỡng các bà mẹ Việt Nam anh hùng.⁴

³ Trang Website Nhân dân điện tử, Kết luận của Bộ Chính trị về tổng kết 10 năm thực hiện quy định đảng viên làm kinh tế tư nhân; Chủ Nhật, 18-02-2018, 20:01

⁴ Trang Website Sài Gòn giải phóng; Sáu lý do để cho đảng viên được làm kinh tế tư nhân; Thứ Bảy, 25/2/2006 09:01

Vậy thì Đảng và Nhà nước phải khuyến khích, tạo cơ chế để đảng viên phát triển kinh tế, không có sự phân biệt các thành phần kinh tế, miễn là phải bình đẳng, tuân thủ theo hiến pháp và pháp luật, Nhà nước phải xây dựng các quy chế, quy định chặt chẽ để quản lý. Nếu đảng viên là kinh tế tư nhân đạt đến trình độ doanh nhân, nếu họ có đóng góp lớn cho phúc lợi xã hội. chung tay tham gia góp phần giải quyết các vấn đề an sinh xã hội, bảo vệ môi trường, phòng chống dịch bệnh...đối với nhà nước, xây dựng các quỹ để ủng hộ, giúp đỡ các đối tượng yếu thế trong xã hội thì đó là điều đáng mừng, chúng ta phải “*chấp nhận có sự bóc lột trong giới hạn cho phép*” để đất nước phát triển. Bóc lột là điều không khuyến khích nhưng thất nghiệp, đình đốn, nghèo khổ chắc chắn sẽ hệ lụy hơn rất nhiều. Vì thế chấp nhận bóc lột trong chừng mực cho phép và tư hữu tư nhân thực tế là một điều vẫn phải làm. Đảng, Nhà nước ta đã và đang vận dụng sáng tạo, linh hoạt, sử dụng phương pháp tư duy biện chứng của chủ nghĩa Mác Lênin, có những bước đi sáng suốt, kịp thời, phù hợp với thực tiễn đòi hỏi.